

saa hun vænnede sig til at sige i et læseligt Sprog, hvad hun tænker. Baade om Estrups og Bahnsons Regimente og om det til Systemet hørende Hundeglam, der staar om hende, saasnart hun rører sig udenfor den traditionelle Linje, Vedtægten har slaet om hende, som man slaar en Kridtstreg om en Høne. Glammet, ikke blot fra Gubberne, de snærende Hyrdhund, der sender deres advarende Vov-vov ud over Kvindernes spredte Hjord, men Glammet ogsaa fra Gubbernes unge Garde, de udrukne Hvalpe, der fylder Luften med deres pibende, nyfødte Bjæf og skræmmer tilbage til Folden adskillige ængstelige Faar, der næppe lod sig fange, om et Dagblad strax formaaede at give Svar paa Tiltale. Faar en Kvinde Lov som Gæst at skrive i Mandens Blad, vikler hun let, ikke blot sine Ord, men ogsaa sin Mening ind i Filt, for at intet skal skurre i hans Øren, og som Vært beholder han næsten altid det sidste Ord. Maanedes- eller halvaarsgammelt, som hendes Svar vilde blive i de eksisterende Kvindeblade, løber Polemiken ud i Sandet.

Nu da Damerne saa flittigt besøger Universitetet, sidder uden Tvivl enkelte af dem inde med Kundskaber, der kunde gøres frugtbringende gennem en journalistisk Pen, saa det ikke blev Mandens Opfattelse alene, der kom til Orde i Bladene, naar en literær Begivenhed har fundet Sted. Anmeldelserne er, ogsaa i den oplyste Del af Dagspressen, altfor mandfolkeagtige. Man skulde tro, at det grimme Sædelighedsskraal, der for nogle Aar siden lød fra en lille feminin Bande og gav Stødet til en frisindet Opposition indenfor Kvindernes Lejr, at dette Skraal stadig kræver Hævn i de æstetiske Anmeldelser — Hævn ogsaa over de uskyldige »usædelige« Kvinder.

Naar en Forfatterinde af Rang, som Fru *Edgren*, faar sit kvikke og talentfulde »En frelsende Engel« opført, betegnes Stykket som »forskruet« og »guvernanteagtigt«, blot fordi hun vover at gøre en Mand, en tosset Officer, latterlig. Følger hun næste Gang sit Hjertes sidste Stemning og driver Løjer med de usædelige Guvernanter, saa opnaar hun i det højeste i Mændenes Dagspresse et høfligt Spark. Fru *Didi Heiberg* kommer og viser os i »Kong Midas« sin store og følte Kunst. Det er Kvinderne, som gaar hjem med den dybeste Forstaaelse. Dagen efter findes der i Mændenes Blade lange Anmeldelser, tykke af teknisk Viden, men valme og uberørte af det, der greb inderligst og var det sjælfuldeste i hendes Spil.

Kvinderne har set, hvilken Magt i Mandens Hænder Dagspressen er. De bør ikke længer nøjes hverken med et Maanedes eller et Ugeblad. Kløge og enige bør de samle sig om den store Opgave at

skabe deres eget Dagblad, hvori de baade kan polemisere, referere og — last not least — anmelde.

H. S.

## Er Kvindesagen i det rette Spor?

A. Schack. Lehmann & Stages Forlag. 98 Sider.

Det er ikke med ringe Interesse, at Kvindesagens Venner læser Pastor Schacks Bog af ovennævnte Titel. Ikke fordi den moderne Kvindebevægelse i nogen Maade kan være enig med A. S. i hans Grundbetragtning af Kvindens sociale Stilling. Men den Grundighed og Flid, hvormed Stoffet er samlet, den Alvor og Interesse, Forfatteren viser i Drøftelsen af Æmnet, gør Indtryk af, at Spørgsmaalet for ham er mere end et blot og bart literært Æmne.

Pastor Schack mener, at naar Kvindesagen hidtil har mødt saa stor Modstand herhjemme, er det ikke alene den almindelige Sløvhed og Ligegyldighed overfor det nye, der er Skyld heri, men saa er det meget mere af den Grund, at de fleste af Kvindesagens Forkæmpere bortforklarer den bibelsk-kvindelige Opfattelse af Forholdet mellem Mand og Kvinde. At der er meget at rette ved det gamle Ideal af »Kvindelighed«, indrømmer han, men naar den bibelske Opfattelse, at Manden er Kvindens Hoved, opgives, og der fordres en absolut Ligestilling af begge Parter i Ægteskabet, saa mener han, at Kvindesagen er ikke i det rette Spor.

Hvis denne Anskuelse var stokkonservativt gennemført af Forfatteren, var her intet for Kvindesagens Venner at svare paa; men Tonen i Bogen er, samtidig med at den hævder et bestemt Standpunkt, tildels spørgende, indtil den slutter saa fristende med Søren Kirkegaards Ord: »En konsekvent Indvending er et Stikbrev efter Sandheden og ydes belejlig for dem, der ejer Forklaringen«, at man føler sig stærkt opfordret til at svare.

Forfatterens Bevisførelse mod Kvindernes Fordringer til Borgerrettigheder henter han som den skriftlærde Præst af Biblen, lige fra Skabelshistorien i 1. Mosebog til Pauli Breve om Kvindens ydre Ærbarhed.

Han mærker ikke, at han selv er blandt de Præster, der bortskræmmer og udjager ærlige Mennesker fra Kirken, idet han ligesom det øvrige Præsteskab vil holde Menneskerettighederne nede ved kirkelige Dogmer. Saa godt som Halvdelen af Bogen er mest Citater og Skriftsteder af sædvanlig Art, f. Ex.: »I Hustruer, underordner Eder Eders egne Mænd som Herren; ti Manden er Kvindens Hoved, og han er sit Legems Saliggører osv.

I den sidste Sætning er Pastor Schack endog saa teologisk fast, at han har Dristighed til længere hen i Bogen, Side 62, at docere følgende: »At et lykkeligt Ægteskab er den største timelige Lykke for en Kvinde, behøver man ikke at indskærpe den unge Pige, derimod trænger hun til at mindes om den Fristelse, der ligger for den unge Pige til mere eller